

7/48706

62.13

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 89456481/610/ 750
Konu : Yazılı soru önergesi (7/48706)

29-08-2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.08.2014 tarih ve 190346 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Ankara Milletvekili Sayın Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ tarafından verilen 7/48706 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (4 sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR. ÖZCAN YENİÇERİ'NİN 7/48706 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre hazırlanan ve 2002-2014 yılları arasında Türkiye'nin işgücü durumu ile kadın işgücü durumunu gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

YILLAR	TOPLAM İŞGÜCÜ (Kişi)	KADIN İŞGÜCÜ (Kişi)	KADIN İŞGÜCÜ (Oran)
2002	23.818.000	6.760.000	%28,38
2003	23.640.000	6.555.000	%27,73
2004	22.016.000	5.669.000	%25,75
2005	22.455.000	5.750.000	%25,61
2006	22.751.000	5.916.000	%26,00
2007	23.114.000	6.016.000	%26,03
2008	23.805.000	6.329.000	%26,59
2009	24.748.000	6.851.000	%27,68
2010	25.641.000	7.383.000	%28,79
2011	26.725.000	7.859.000	%29,41
2012	27.339.000	8.192.000	%29,96
2013	28.271.000	8.674.000	%30,68
2014 (Ocak)	28.036.000	8.437.000	%30,09

Ulusal İstihdam Stratejisi, dört temel ekseninden oluşmakta olup kadınlar, engelliler, gençler ve uzun süreli işsizler başta olmak üzere özel politika gerektiren gruplarının işgücüne ve istihdama katılımlarının önündeki engellerin kaldırılması amaçlanmıştır.

Bakanlığımızda dezavantajlı grupların istihdamının artırılması için Ulusal İstihdam Stratejisi ve farkındalık artırma çalışmaları dışında sosyal içerme amacı güden önemli bir proje yürütülmektedir.

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşeninin (İKG OP) Program Otoritesi çerçevesinde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında Bakanlığımız tarafından hazırlanan "Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ile İstihdam Edilebilirliklerinin Geliştirilmesi Hibe Programı ile ülkemizde dezavantajlı kişilerin istihdam edilebilirliğinin artırılması, işgücü piyasasına erişimlerinin kolaylaştırılması ve işgücü piyasasına girişlerinin önünde yer alan engellerin kaldırılması amaçlarına odaklanılmaktadır.

Hibe programına ilişkin toplam 15 ilde bilgilendirme günleri düzenlenmiştir.

Hibe Programının ön başvuru süreci tamamlanmış olup, başvuruların idari yönden değerlendirilmesine ilişkin süreç devam etmektedir.

2014 yılı Nisan döneminde toplam 28 milyon 773 bin olan işgücünün % 30,7'si, Kadınlardan oluşmaktadır.

Ülkemizin önemli sorunlarından biri olan işsizlik konusunda Hükümetimiz tarafından ilki 2008 yılında olmak üzere istihdam paketleri açıklanmıştır. Bu paketlerle;

- Çeşitli prim indirimleri ve teşvikler getirilmiş,
- İstihdam üzerindeki yükler azaltılmış,

- İşsizlik ödeneği miktarında artış sağlanmış ve kısa çalışma ödeneği işler hale getirilmiş,
- Kadın ve gençlerin istihdamına yönelik özel düzenlemeler yapılmıştır.

Birinci İstihdam Paketi olarak anılan 5763 sayılı “İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile kadın istihdamının teşvik edilmesi amacıyla yeni işe alınan işçiler için üst yaş şartı aranmaksızın 18 yaşından büyük kadınlardan Kanunda belirtilen koşulların gerçekleşmesi halinde sigorta primleri işveren paylarının 5 yıl süreyle azalan oranlarla işsizlik sigortası fonundan sağlanmasına yönelik teşvik getirilmiştir. Ayrıca kreş kurma zorunluluğu bulunan işletmelerin dışarıdan bu hizmeti almalarına imkân sağlanmıştır. Dışarıdan kreş hizmeti alımı daha önce yönetmelikte yer alırken yapılan düzenlemeyle Kanun hükmü haline getirilmiştir.

Söz konusu İstihdam Paketi ile kadınlara ve gençlere yapılan teşvikin kapsamı 6111 sayılı Kanununun 74’üncü maddesiyle genişletilerek daha sistemli hale getirilmiştir.

İŞKUR tarafından, özel politika ve uygulama gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılması amacıyla istihdamı artırıcı ve koruyucu faaliyetleri destekleyecek protokol, proje, program ve kurslar uygulanmakta olup, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerine tahsis edilen bütçenin %10’u bu kapsamdaki kurs ve programlara ayrılmıştır.

İŞKUR tarafından, işgücü piyasasında dezavantajlı olan kadınların işgücü piyasasına katılımlarının ve istihdamlarının artırılmasına yönelik olarak;

İşe yerleştirmede cinsiyet ayrımını ortadan kaldırmaya yönelik bir genelge yayımlanarak, işverenlerin cinsiyetle ilgili tercih belirtmesi uygulamasına son verilmiş, işgücü taleplerinde işgücü istem formunda yer alan “işçinin cinsiyetine” ilişkin ibareyi uygulamadan kaldırmıştır. Bu konuda son olarak Nisan 2006 tarihinde, kamu kurum ve kuruluşlarının daimi kadrolarına ilk defa işçi olarak alınacaklar hakkında usul ve esasları belirleyen tebliğde değişiklik yapılmış ve işgücü taleplerinde cinsiyet ayrımı kaldırılmıştır.

Ayrıca, il müdürlüklerinden özel sektör işyerlerinin, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılınmadıkça iş ilişkisinde cinsiyete dayalı ayırım yapılamayacağı konusunda işverenlerin bilinçlendirilmesi istenmiştir.

İstihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek işgücü piyasasına uyumlarını sağlamak amacıyla Toplum Yararına Programlar (TYP) düzenlenmektedir. 2013 yılında toplam 4.722 program gerçekleştirilmiş olup, bu programlardan 55.257 kadın yararlanmıştır. 2014 Ocak-Haziran döneminde ise düzenlenen toplam 850 programdan 13.008 kadın yararlanmıştır.

İŞKUR tarafından, mevcut istihdamın korunması ve artırılması amacıyla yürütülen Aktif İşgücü Hizmetleri (Mesleki Eğitim Kursları, İşbaşı Eğitim Programları ve Girişimcilik Eğitim Programları) kapsamındaki faaliyetlere kadınların katılımının artırılması için kadınlara pozitif ayrımcılık tanınmaktadır. Kurumca düzenlenen kurs ve programlardan 2013 yılında toplam 220.075 yararlanıcının 113.074’ü (%51,4) kadındır. 2014 yılı Ocak – Haziran döneminde bu programlardan toplam 91.568 kişi yararlanmış olup, bunların 47.089’unu (%51,4) kadınlar oluşturmaktadır.

Diğer yandan, kadın istihdamının artırılmasına yönelik ülke çapında İŞKUR liderliğinde iki proje uygulanmıştır. Bu projeler, “Kadın İstihdamını Destekleme Operasyonu” ve “Kadınlar için Daha Çok ve İyi İşler: Türkiye’de İnsana Yakışır İş için Kadınların Güçlendirilmesi Projesi”dir.

Avrupa Birliği destekli “Kadın İstihdamını Destekleme Operasyonu” Projesi NUTS II bölgesinde yer alan 43 ilde uygulanmıştır. Operasyonun genel amacı kadınların istihdam edilebilirliklerini arttırmak olup, projenin hibe bileşeni kapsamında;

- 9856 kadın, meslek edindirme kurslarına katılmıştır.
- 9557 kadın, hibe projeleri sonucunda sertifika almıştır.
- 780 kadın, girişimcilik kurslarına katılmıştır.

- 1940 kadın, çocuk hasta, yaşlı ve engelli bakımı eğitimi almıştır.
- 118 kadın, kariyer danışmanlığı ve rehberliği hizmetlerinden faydalanmıştır.
- 140 kadın, eğitimler esnasında çocuk bakım hizmeti almıştır.
- 2424 kadın, sosyal güçlendirme eğitimi almıştır.
- 914 kadın, istihdam edilmiştir.
- 117 kadın, girişimci olmuştur.
- 321 kadın, kooperatife üye olarak üretime katılmıştır.
- 631 kadın, ev eksenli çalışmaya başlamıştır.

Kurum tarafından yukarıda bahsedilen teşviklerde hedef gruplar arasında yer alan gençlere yönelik olarak;

İl Müdürlüklerinin daha etkin ve verimli çalışmasını sağlamak için genç istihdamına yönelik performans kriterleri belirlenerek çalışmalar yakından izlenmektedir.

İşe yerleştirme çalışmaları kapsamında 2014 Ocak-Haziran döneminde 112.885 genç (15-29) İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirilmiştir.

2013 yılında Aktif İşgücü Programları kapsamında meslek edindirmek ve mesleği olanların ise mesleki niteliklerini arttırmak amacıyla 220.075 kişiye eğitim verilmiştir. Bu 220.075 kişinin 146.317'si (%66,5) gençlerden oluşmaktadır. 2014 yılı Haziran ayı itibarıyla ise 91.568 kişiye eğitim verilmiş olup, bunların da 58.765'i (%64,2) gençlerden oluşmaktadır.

2013 yılında 69.874, 2014 (Ocak-Haziran) döneminde ise 12.394 genç Toplum Yararına Programlardan yararlanmıştır.

Kurum genç istihdamının artırılmasına yönelik uluslararası projeler uygulamaktadır. Bunlardan biri Avrupa Komisyonu ile Türkiye'nin ortaklaşa finanse ettiği "Genç İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu" dur. Operasyon ile her ilin işgücü piyasası koşulları değerlendirilerek, gençlere belirlenen mesleklerde girişimcilik eğitimleri düzenlenmesi, kendi işlerini kurmalarına yönelik rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, okuldan işe geçişlerini kolaylaştıracak olanakların artırılması, mesleki yeterliliklerinin iyileştirilmesi ve çiraklık programlarından yararlananların sayısının yükseltilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde proje kapsamında yürütülen mesleki eğitim faaliyetlerine 12.629 genç katılım sağlamış, gençlerin yaklaşık %40'ı ise genç kadınlar oluşturmuştur. Yenilikçi ve güncel olarak tasarlanmış olan eğitimler aracılığıyla gençler, gelecek vadeden mesleklere yönlendirilmiş ve tüm dünyada geçerliliği olan mesleki yetkinlik belgelerini almaya hak kazanmışlardır. Programlara katılan gençlerin;

- 2.497'si istihdam edilmiş,
- 218'i kendi işini kurmuş,
- 6.176'si mesleki bir sertifika almış,
- 2.768'i staj olanağı bulmuş,
- 5.655'i ise gençlere özel danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden yararlanmıştır.

Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında planlanmış ve hazırlık çalışmaları devam etmekte olan bir diğer önemli proje ise "Sektörel Yatırım Alanlarında Genç İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu" dur. Operasyonun hedef grubunda, eğitim seviyesine bakılmaksızın 15-29 yaş arasındaki tüm işsiz gençler ve eğitimine devam eden gençler yer alabilecektir. Söz konusu proje kapsamında desteklenecek olan hibe projelerinin 2014 yılı ilk çeyreğinde değerlendirme aşaması başlayan Operasyon kapsamında desteklenecek hibe projelerinin 2014 yılı sonunda ve 2015 yılı başında başlatılabilmesi için gerekli çalışmalar devam ettirilmektedir.

Operasyon kapsamında; gençlerin mesleki ve genel becerilerini ve niteliklerini uygun sektörlerle uyumlu şekilde geliştirmeye, gençlerin uygun sektörlerde kendi işlerini kurmaları için girişimcilik bilgilerini ve becerilerini artırmaya, iyi nitelikte rehberlik ve danışmanlık

hizmetleri ile okuldan işe geçişi kolaylaştırmaya ve gençlerin iş deneyimlerini, meslek ve kariyer bilgilerini staj yoluyla artırmaya yönelik temel bileşenler altında tasarlanacak faaliyetler desteklenecektir.

İşgücü piyasasında dezavantajlı konumda yer alan kesimlerin başında yer alan engellilerin istihdamlarının sağlanması 4857 sayılı İş Kanununun 30. Maddesi ile hüküm altına alınmıştır.

Engelli ve eski hükümlü işçi çalıştırma yükümlülüğüne uymayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her engelli işçi ve çalıştırmadığı her ay için Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne 4857 sayılı Kanununun 101'inci maddesi gereğince 2014 yılında 1.903 TL idari para cezası uygulanmaktadır. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulmamaktadır.

2009 yılından 2013 yılı sonuna kadar düzenlenen mesleki eğitim kurslarına 13.693'ü erkek, 8.549'u kadın olmak üzere toplam 22.242 engelli katılmıştır. 2014 yılının ilk dönemindeki teklif çağrısı sonrasında 20 engelliye kendi işini kurmaları için destek verilmiş ayrıca engellilerin istihdamı, korumalı işyeri, işe uyumu ve mesleki eğitimi için hazırlanan projelere de yaklaşık 9 milyon TL kaynak verilmiştir. Söz konusu fonun yönetiminden sorumlu olan Komisyona sunulacak projeler ile girişimcilik eğitimi alan veya kuracağı meslekte eğitim almış engellilerden kendi işini kurmak isteyenlere toplamda 36 bin TL'ye kadar hibe desteği verilebilmektedir.

2013 yılı ve 2014 Haziran sonu itibarıyla toplam 1.743 hükümlü ve eski hükümlüye eğitim verilmiştir.

Ayrıca, işverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları engelli işçileri İŞKUR aracılığı ile sağlamaktadırlar. Engelli işçi istihdamının artırılması amacıyla iş kanununun 30'uncu maddesi kapsamında özel sektörde istihdam edilen engelliler ile korumalı işyerlerinde çalıştırılan engelliler için bunları çalıştıran işverenlere sigorta prim teşviki uygulanmaktadır.

Bu kapsamda, 2013 yılı ve 2014 Haziran sonu itibarıyla 48.904 engelli, 455 eski hükümlü-TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan) İŞKUR kanalıyla işe yerleştirilmiştir.

Diğer yandan, işgücü piyasasında normal şartlar altında çalışma imkânı kısıtlı olan zihinsel ve ruhsal engelli kişilere istihdam ortamları oluşturulması amacıyla korumalı işyerlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması çalışmaları yürütülmektedir.